

PREPORUKE

PREPORUKA KOMISIJE (EU) 2018/334

od 1. ožujka 2018.

o mjerama za suzbijanje nezakonitih internetskih sadržaja

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 292.,

budući da:

- (1) Internet i pružatelji usluga na internetu znatno pridonose inovacijama, gospodarskom rastu i otvaranju radnih mjesta u Uniji. Mnogi od tih pružatelja usluga imaju ključnu ulogu u digitalnom gospodarstvu jer povezuju poduzeća i građane te olakšavaju javnu raspravu i širenje i primanje činjenica, mišljenja i ideja. Međutim, njihove usluge u nekim slučajevima zloupotrebljavaju treće strane za nezakonite aktivnosti na internetu kao što su širenje određenih informacija o terorizmu, seksualno zlostavljanje djece, nezakonit govor mržnje ili kršenje propisa o zaštiti potrošača, što može narušiti povjerenje njihovih korisnika i štetno utjecati na njihove poslovne modele. U nekim slučajevima takve aktivnosti pružateljima usluga čak mogu donijeti i određenu korist, primjerice kada sadržaj zaštićen autorskim pravima postane dostupan bez odobrenja nositelja prava.
- (2) Prisutnost nezakonitih internetskih sadržaja ima ozbiljne negativne posljedice za korisnike, druge pogođene građane i poduzeća te za društvo u cjelini. Zbog svoje središnje uloge te tehnoloških sredstava i kapaciteta povezanih s njihovim uslugama, pružatelji internetskih usluga snose posebnu društvenu odgovornost da pomažu pri suzbijanju nezakonitih sadržaja koji se šire uporabom njihovih usluga.
- (3) Budući da je onemogućavanje pristupa nezakonitim sadržajima ili njihovo brzo uklanjanje često od ključne važnosti za sprečavanje većeg širenja i štete, ta odgovornost među ostalim podrazumijeva činjenicu da bi predmetni pružatelji usluga trebali donositi brze odluke o mogućim mjerama u odnosu na nezakonite internetske sadržaje. Odgovornost uključuje i to da bi pružatelji usluga trebali uvesti učinkovite i odgovarajuće zaštitne mjere, pogotovo kako bi zajamčili svoje savjesno i razmjerno postupanje te kako bi spriječili nenamjerno uklanjanje sadržaja koji nisu nezakoniti.
- (4) Mnogi pružatelji internetskih usluga prihvaćaju tu odgovornost i u skladu s njom djeluju. Na zajedničkoj je razini ostvaren važan napredak zahvaljujući raznim vrstama dobrovoljnih aranžmana, uključujući Internetski forum EU-a o terorističkim internetskim sadržajima, Kodeks postupanja za borbu protiv nezakonitog govora mržnje na internetu i Memorandum o razumijevanju o prodaji krivotvorene robe na internetu. Međutim, usprkos trudu i napretku nezakoniti internetski sadržaji i dalje su ozbiljan problem u Uniji.
- (5) Izražavajući zabrinutost zbog niza terorističkih napada u EU-u i širenja terorističke propagande na internetu, na sastanku Europskog vijeća održanom 22. i 23. lipnja 2017. izjavljeno je da se „očekuje od industrije ... da razvije nove tehnologije i alate za poboljšanje automatskog otkrivanja sadržaja kojima se potiče na teroristička djela te njihova uklanjanja. ...” Europski parlament u svojoj je rezoluciji od 15. lipnja 2017. potaknuo te internetske platforme da „postrože mjere za suzbijanje nezakonitog i štetnog sadržaja”. Ministri država članica na Internetskom su forumu EU-a ponovno pozvali poduzeća da proaktivnije pristupe zaštiti svojih potrošača od terorističkih sadržaja. Kada je riječ o pravima intelektualnog vlasništva, Vijeće je u svojem Zaključku od 4. prosinca 2014. o provedbi tih prava pozvalo Komisiju da razmotri uporabu raspoloživih alata kako bi se identificirali počinitelje povrede prava intelektualnog vlasništva i uloga posrednika u borbi protiv povreda prava intelektualnog vlasništva.

- (6) Komisija je 28. rujna 2017. donijela komunikaciju sa smjernicama o odgovornosti pružatelja internetskih usluga u pogledu nezakonitog sadržaja na internetu ⁽¹⁾. U toj je komunikaciji Komisija objasnila da će procijeniti jesu li potrebne dodatne mjere, među ostalim praćenjem napretka postignutog na temelju dobrovoljnih aranžmana. Ova se Preporuka temelji na toj komunikaciji i odražava njezine ciljeve, uzimajući u obzir važan napredak postignut zahvaljujući tim dobrovoljnim aranžmanima.
- (7) U ovoj se Preporuci potvrđuje da bi se u obzir trebale uzeti specifičnosti suzbijanja različitih vrsta nezakonitih internetskih sadržaja te posebni postupci koji bi mogli biti potrebni, među ostalim uvođenjem posebnih zakonodavnih mjera. Na primjer, potvrđujući potrebu za takvim posebnim zakonodavnim mjerama Komisija je 25. svibnja 2016. donijela prijedlog izmjena Direktive 2010/13/EU Europskog parlamenta i vijeća ⁽²⁾ u pogledu promjenjivog stanja na tržištu. Zatim je 14. rujna 2016. donijela i prijedlog Direktive o autorskim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu ⁽³⁾ kojim se predviđa obveza za određene pružatelje usluga da u suradnji s nositeljima prava poduzimaju mjere kako bi osigurali funkcioniranje ugovora sklopljenih s nositeljima prava o uporabi njihovih djela ili drugih sadržaja ili kako bi spriječili da u okviru njihovih usluga budu dostupna djela ili drugi sadržaji koje su nositelji prava naveli u suradnji s pružateljima usluga. Preporuka ne utječe na takve zakonodavne mjere i prijedloge.
- (8) Direktivom 2000/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾ predviđaju se izuzeća od odgovornosti koja su, uz određene uvjete, dostupna nekim pružateljima internetskih usluga, uključujući pružatelje usluga smještaja informacija na poslužitelju („hosting”) u smislu njezina članka 14. Kako bi iskoristili to izuzeće od odgovornosti, pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju dužni su trenutačno onemogućiti pristup informacijama koje pohranjuju ili ih ukloniti čim saznaju da su nezakonite i, kada je riječ o zahtjevu za naknadu štete, čim steknu saznanja o činjenicama ili okolnostima iz kojih je očito da su aktivnosti ili informacije nezakonite. Takva saznanja, među ostalim, mogu steći iz obavijesti koje im se dostavljaju. Direktiva 2000/31/EZ je time temelj za razvoj postupaka uklanjanja i onemogućavanja pristupa nezakonitim informacijama. Tom se direktivom državama članicama omogućuje i da od predmetnih pružatelja usluga zatraže da u odnosu na nezakonite sadržaje koje možda pohranjuju postupaju s povećanom pažnjom.
- (9) Države članice trebaju pri poduzimanju mjera protiv nezakonitih internetskih sadržaja poštovati načelo zemlje podrijetla utvrđeno Direktivom 2000/31/EZ. Stoga one, zbog razloga koji spadaju u okvir područja koordinacije, kako je navedeno u toj direktivi, ne mogu pružateljima s poslovnim nastanom u drugoj državi članici ograničiti slobodu pružanja usluga informacijskog društva, no moguća su odstupanja uz određene uvjete iz te direktive.
- (10) Osim toga, u nekoliko se drugih zakonskih akata Unije predviđa pravni okvir za određene posebne vrste nezakonitih sadržaja koje su prisutne i šire se internetom. Konkretno, u skladu s Direktivom 2011/93/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁵⁾ države članice moraju poduzeti mjere uklanjanja web-stranica koje sadržavaju ili šire dječju pornografiju te im se dopušta da blokiraju pristup takvim stranicama, što podliježe određenim zaštitnim mjerama. Direktiva (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁶⁾, koja se do 8. rujna 2018. mora prenijeti u nacionalno pravo, sadržava slične odredbe o internetskim sadržajima kojima se javno potiče na počinjenje kaznenog djela terorizma. Direktivom (EU) 2017/541 utvrđena su i minimalna pravila o definiciji kaznenih djela terorizma, kaznenih djela terorističkog udruživanja i kaznenih djela koja se odnose na terorističke

⁽¹⁾ COM(2017) 555 final od 28. rujna 2017.

⁽²⁾ Direktiva 2010/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2010. o koordinaciji određenih odredaba utvrđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama o pružanju audiovizualnih medijskih usluga (Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama) (SL L 95, 15.4.2010., str. 1.). COM(2016) 287 final.

⁽³⁾ COM(2016) 593 final od 14. rujna 2016.

⁽⁴⁾ Direktiva 2000/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2000. o određenim pravnim aspektima usluga informacijskog društva na unutarnjem tržištu, posebno elektroničke trgovine (Direktiva o elektroničkoj trgovini) (SL L 178, 17.7.2000., str. 1.).

⁽⁵⁾ Direktiva 2011/93/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije, te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2004/68/PUP (SL L 335, 17.12.2011., str. 1.).

⁽⁶⁾ Direktiva (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o suzbijanju terorizma i zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/475/PUP i o izmjeni Odluke Vijeća 2005/671/PUP (SL L 88, 31.3.2017., str. 6.).

aktivnosti. U skladu s Direktivom 2004/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ nadležna sudska tijela mogu izdati naloge protiv posrednika čije je usluge koristila treća strana za povredu prava intelektualnog vlasništva.

- (11) Osobito su zbog toga neke države članice, osim dobrovoljnih mjera koje poduzimaju određeni pružatelji internetskih usluga, nakon donošenja Direktive 2000/31/EZ donijele pravila o mehanizmima obavješćivanja i djelovanja. Ostale države članice razmatraju donošenje takvih pravila. Cilj je tih mehanizama olakšati obavješćivanje predmetnog pružatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju o sadržajima koje pošiljatelj obavijesti smatra nezakonitima („obavješćivanje”), u skladu s kojima taj pružatelj usluga može odlučiti slaže li se s tom ocjenom i želi li onemogućiti pristup tim sadržajima ili ih ukloniti („djelovanje”). U tom su pogledu nacionalni propisi vrlo različiti. Zbog toga predmetni pružatelji usluga mogu podlijegati nizu pravnih zahtjeva različitog sadržaja i opsega.
- (12) U interesu unutarnjeg tržišta i učinkovitosti suzbijanja nezakonitih internetskih sadržaja te u cilju očuvanja uravnoteženog pristupa koji se nastoji zajamčiti Direktivom 2000/31/EZ, potrebno je utvrditi određena glavna načela prema kojima bi države članice i predmetni pružatelji usluga trebali usmjeravati svoje aktivnosti.
- (13) Ta bi načela trebalo utvrditi i primjenjivati uz potpuno poštovanje temeljnih prava zaštićenih pravnim poretom Unije, a posebno onih koja su zajamčena Poveljom Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”). Nezakonite internetske sadržaje trebalo bi suzbijati s pomoću odgovarajućih i strogih zaštitnih mjera kojima se osigurava zaštita različitih ugroženih temeljnih prava svih uključenih strana. Ta prava, ovisno o slučaju, uključuju slobodu izražavanja, uključujući slobodu primanja i davanja informacija, pravo na poštovanje privatnog života i pravo na zaštitu osobnih podataka te pravo na djelotvornu sudsku zaštitu korisnika predmetnih usluga. Ona mogu uključivati i slobodu poduzetništva, uključujući slobodu ugovaranja i pružanja usluga smještaja informacija na poslužitelju te prava djeteta i prava na zaštitu vlasništva, uključujući intelektualno vlasništvo, pravo na ljudsko dostojanstvo i na nediskriminaciju nekih drugih pogođenih strana. Konkretno, pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju trebali bi pri donošenju odluka o onemogućavanju pristupa sadržajima koje pohranjuju ili njihovu uklanjanju uzeti u obzir temeljna prava i zakonite interese svojih korisnika te središnju ulogu koju nastoje imati u javnoj raspravi te širenju i primanju podataka, mišljenja i ideja u skladu sa zakonom.
- (14) U skladu s horizontalnim pristupom na kojem se temelji izuzeće od odgovornosti iz članka 14. Direktive 2000/31/EZ ova bi se Preporuka trebala odnositi na sve vrste sadržaja koji nisu usklađeni s pravom Unije ili pravom država članica, bez obzira na točan sadržaj ili prirodu tog prava. Dovoljno je uzeti u obzir propise država članica o pružanju predmetnih usluga, a posebno propise država članica na čijem se državnom području nalazi poslovni nastan ili pružaju usluge pružatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju. Osim toga, pri provedbi ove Preporuke trebalo bi uzeti u obzir ozbiljnost nezakonitih sadržaja i bilo koju vrstu moguće štete koju bi oni mogli nanijeti, što može biti usko povezano s brzinom poduzimanja mjera, te što je razumno očekivati od pružatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju, imajući prema potrebi na umu stanje razvijenosti i moguću uporabu tehnologija. U obzir treba uzeti i relevantne razlike koje bi mogle postojati među različitim vrstama nezakonitih sadržaja i mjere koje treba poduzimati za njihovo suzbijanje.
- (15) Pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju imaju posebno važnu ulogu u suzbijanju nezakonitih internetskih sadržaja jer na zahtjev svojih korisnika pohranjuju informacije koje im oni dostavljaju i drugim korisnicima omogućuju pristup tim informacijama, ponekad u velikom opsegu. Stoga se ova Preporuka u prvom redu odnosi na aktivnosti i odgovornosti tih pružatelja usluga. Međutim, preporuke se prema potrebi mogu primjenjivati *mutatis mutandis* i na druge predmetne pružatelje internetskih usluga. Budući da se ovom Preporukom nastoje ukloniti rizici povezani s nezakonitim internetskim sadržajima koji utječu na korisnike u Uniji, Preporuka se odnosi na aktivnosti svih pružatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju, bez obzira na to imaju li poslovni nastan u Uniji ili u trećoj zemlji ako svoje aktivnosti usmjeravaju prema potrošačima s boravištem u Uniji.
- (16) Mehanizmi za slanje obavijesti pružateljima usluga smještaja informacija na poslužitelju o sadržajima koji se smatraju nezakonitima važan su alat za suzbijanje nezakonitih internetskih sadržaja. Ti bi mehanizmi trebali svim pojedincima ili subjektima koji to žele olakšati obavješćivanje te bi stoga svim korisnicima trebali biti lako

⁽¹⁾ Direktiva 2004/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o provedbi prava intelektualnog vlasništva (SL L 157, 30.4.2004., str. 45.).

dostupni i jednostavni za korištenje. Međutim, pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju trebaju i dalje biti fleksibilni, primjerice u pogledu oblika obavješćivanja ili upotrebljavane tehnologije, kako bi se postigla učinkovita rješenja i kako se ne bi stvaralo nerazmjerno opterećenje za te pružatelje.

- (17) U skladu sa sudskom praksom Suda koja se odnosi na članak 14. Direktive 2000/31/EZ obavijesti bi trebale biti dovoljno precizne i na odgovarajući način utemeljene kako bi se pružatelju usluga smještaja informacija na poslužitelju koji ih prima omogućilo da donese informiranu i savjesnu odluku o tome kako procijeniti obavijest. Stoga u najvećoj mogućoj mjeri treba zajamčiti da se ispuni taj standard. Međutim, pitanje stječu li se na temelju te obavijesti saznanja u smislu članka 14. te Direktive treba procijeniti na temelju posebnosti pojedinačnog slučaja, imajući na umu da se do tih saznanja može doći i na druge načine osim obavješćivanjem.
- (18) Kako bi pružatelj usluga smještaja informacija na poslužitelju mogao donijeti informiranu i savjesnu odluku o tome kako reagirati na zaprimljenu obavijest, u načelu ne mora nužno imati podatke za kontakt pošiljatelja obavijesti. Uvjetovanje slanja obavijesti dostavljanjem podataka za kontakt stvorilo bi prepreke obavješćivanju. Međutim, dostavljanje podataka za kontakt potrebno je kako bi pružatelj usluga smještaja informacija na poslužitelju mogao dostaviti povratne informacije. Stoga dostavljanje podataka za kontakt ne bi trebalo biti uvjet, već samo mogućnost za pošiljatelja obavijesti.
- (19) Kako bi se potaknula transparentnost i točnost mehanizama obavješćivanja i djelovanja te prema potrebi omogućila pravna zaštita, pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju trebali bi, ako imaju podatke za kontakt pošiljatelja obavijesti i/ili pružatelja sadržaja, pravovremeno i na odgovarajući način te osobe obavijestiti o mjerama poduzetima u kontekstu tih mehanizama, a posebno o odluci o onemogućavanju pristupa predmetnim sadržajima ili njihovu uklanjanju. Informacije koje se dostavljaju trebale bi biti proporcionalne obavijestima ili odgovorima na obavijesti koje su predmetne osobe poslale te bi se tako trebala omogućiti odgovarajuća i raznolika rješenja bez stvaranja prevelikog opterećenja za pružatelje.
- (20) Kako bi se zajamčila transparentnost i pravednost te izbjeglo nenamjerno uklanjanje sadržaja koji nisu nezakoniti, pružatelji sadržaja trebali bi načelno biti obaviješteni o odluci o uklanjanju sadržaja ili onemogućavanju pristupa sadržajima koji su na njihov zahtjev pohranjeni te bi im trebalo omogućiti osporavanje te odluke putem odgovora na obavijest kako bi se u danom slučaju ona mogla povući, bez obzira na to je li ta odluka donesena na temelju obavijesti ili prijave ili je donesena u skladu s proaktivnim mjerama pružatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju.
- (21) Međutim, s obzirom na prirodu predmetnih sadržaja, cilj takvog postupka odgovora na obavijest i dodatno opterećenje koje se stvara za pružatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju, nije opravdano preporučiti davanje informacija o toj odluci i mogućnosti osporavanja odluke ako je očito da su predmetni sadržaji nezakoniti i da se odnose na ozbiljna kaznena djela koja obuhvaćaju napad na život ili sigurnost osoba, kao što su ona navedena u direktivama (EU) 2017/541 i 2011/93/EU. Osim toga, u nekim slučajevima, radi zaštite javnog poretka i javne sigurnosti te posebno radi sprečavanja, provođenja istraga, otkrivanja i kaznenog progona kaznenih djela, može biti opravdano te informacije ne dostaviti predmetnom pružatelju sadržaja. Stoga pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju to ne bi trebali činiti ako je radi zaštite javnog poretka i javne sigurnosti tako zatražilo nadležno tijelo. Ako to podrazumijeva ograničavanje prava na informacije o obradi osobnih podataka, trebaju se poštovati odgovarajući uvjeti iz Uredbe (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.
- (22) Mehanizmi obavješćivanja i djelovanja ne bi ni u kojem slučaju trebali utjecati na prava uključenih strana na pokretanje sudskih postupaka u skladu s mjerodavnim pravom u pogledu bilo kojeg sadržaja koji se smatra nezakonitim ili bilo koje mjere koju su u tom smislu poduzeli pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju. Mehanizmi izvansudske nagodbe za rješavanje sporova nastalih u tom smislu mogu biti važna nadopuna sudskim postupcima, osobito u slučajevima kada dovode do djelotvornih, ekonomski isplativih i brzih rješavanja takvih sporova. Stoga bi izvansudske nagodbe trebalo poticati ako ispunjavaju određene standarde, osobito kada je riječ o pravičnosti postupka, neograničenom pristupu sudu uključenih strana i izbjegavanju zlouporabe.

⁽¹⁾ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

- (23) Radi bolje procjene djelotvornosti mehanizama obavješćivanja i djelovanja i drugih aktivnosti pružatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju u smislu sadržaja koji se smatraju nezakonitima te da bi se zajamčila odgovornost, potrebno je osigurati transparentnost prema javnosti. Pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju stoga bi trebali redovito objavljivati izvješća o tim mehanizmima i ostalim aktivnostima koja bi radi stvaranja objektivne slike trebala biti dovoljno sveobuhvatna i detaljna. Trebali bi i unaprijed objasniti svoje uvjete za pružanje usluga te svoju politiku onemogućavanja pristupa svim vrstama sadržaja koje pohranjuju i njihova uklanjanja, uključujući nezakonite sadržaje.
- (24) Osim mehanizama obavješćivanja i djelovanja, proporcionalne i specifične proaktivne mjere, među ostalim u određenim slučajevima i automatizirani postupci, koje pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju dobrovoljno poduzimaju, također mogu biti važan element u suzbijanju nezakonitih internetskih sadržaja, ne dovodeći u pitanje članak 15. stavak 1. Direktive 2000/31/EZ. U pogledu tih proaktivnih mjera trebalo bi uzeti u obzir situaciju u kojoj se nalaze pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju, koji zbog veličine i razmjera poslovanja imaju samo ograničene resurse i stručna znanja, te potrebu za popratnim djelotvornim i odgovarajućim zaštitnim mjerama.
- (25) Te proaktivne mjere osobito je primjereno provoditi ako je već utvrđena nezakonitost sadržaja ili ako je vrsta sadržaja takva da nije nužna kontekstualizacija. To može ovisiti i o prirodi, razmjeru i cilju predviđenih mjera, vrsti predmetnih sadržaja, o tome jesu li sadržaji prijavila tijela za kazneni progon ili Europol te jesu li već poduzete mjere u pogledu sadržaja jer se sadržaji smatraju nezakonitima. Posebno kada je riječ o materijalima koji se odnose na seksualno zlostavljanje djece, pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju trebali bi poduzimati proaktivne mjere kako bi otkrili i spriječili širenje takvih materijala, što je u skladu s obvezama koje su preuzete u okviru Globalnog saveza protiv seksualnog zlostavljanja djece.
- (26) Komisija je u tom kontekstu u svojoj Komunikaciji od 28. rujna 2017. o suzbijanju nezakonitih internetskih sadržaja izrazila mišljenje da poduzimanje dobrovoljnih proaktivnih mjera ne dovodi automatski do toga da predmetni pružatelj usluga smještaja informacija na poslužitelju gubi koristi od izuzeća od odgovornosti iz članka 14. Direktive 2000/31/EZ.
- (27) Neophodno je da sve mjere za suzbijanje nezakonitih internetskih sadržaja podliježu djelotvornim i odgovarajućim zaštitnim mjerama kojima se osigurava savjesno i proporcionalno postupanje pružatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju pri utvrđivanju i provođenju njihovih politika u odnosu na sve vrste sadržaja koje pohranjuju, uključujući nezakonite sadržaje, posebno kako bi se zajamčilo da korisnici slobodno primaju i daju informacije na internetu u skladu s mjerodavnim pravom. Osim zaštitnih mjera utvrđenih mjerodavnim pravom, primjerice u pogledu zaštite osobnih podataka, trebalo bi uvesti i primjenjivati posebne zaštitne mjere, osobito nadzor i provjere koje obavlja čovjek, kad je to primjereno u odnosu na poduzimanje automatiziranih postupaka, kako bi se izbjegle nenamjerne ili pogrešne odluke.
- (28) Trebalo bi zajamčiti nesmetanu, djelotvornu i odgovarajuću suradnju nadležnih tijela i pružatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju u suzbijanju nezakonitih internetskih sadržaja. U toj bi se suradnji prema potrebi trebala iskoristiti pomoć Europol, primjerice u borbi protiv terorizma, seksualnog zlostavljanja, seksualnog iskorištavanja djece, dječje pornografije i mamljenja djece u seksualne svrhe. Države članice i pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju trebali bi radi lakše suradnje imenovati osobe za kontakt te bi prioritet trebala biti uspostava postupaka za obradu obavijesti koje dostavljaju ta nadležna tijela uz odgovarajuću razinu povjerenja u njihovu točnost, uzimajući u obzir posebno stručno znanje i odgovornosti tih nadležnih tijela. Radi djelotvornog suzbijanja posebno ozbiljnih kaznenih djela kao što su ona navedena u direktivama (EU) 2017/541 i 2011/93/EU i koja pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju mogu uočiti pri obavljanju svojih aktivnosti, trebalo bi poticati države članice da iskoriste mogućnost iz članka 15. stavka 2. Direktive 2000/31/EZ i zakonom propišu obveze izvješćivanja, u skladu s mjerodavnim pravom, posebno s Uredbom (EU) 2016/679.
- (29) Osim nadležnih tijela, posebno stručno znanje i želju za dobrovoljnim preuzimanjem odgovornosti povezanih sa suzbijanjem nezakonitih internetskih sadržaja mogli bi imati i određeni pojedinci ili subjekti, uključujući nevladine organizacije i trgovačka udruženja. Zbog njihove dodane vrijednosti i ponekad velikog broja obavijesti trebalo bi poticati suradnju tih pouzdanih zaštitara interneta i pružatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju te bi, konkretno, obavijesti koje oni šalju trebalo smatrati prioritetom i imati odgovarajuću razinu povjerenja u njihovu točnost. Međutim, s obzirom na njihov posebni status ta bi suradnja trebala biti otvorena

samo za pojedince i subjekte koji poštuju vrijednosti na kojima se temelji Unija kako su utvrđene u članku 2. Ugovora o Europskoj uniji i koji ispunjavaju određene odgovarajuće uvjete koji bi uz to morali biti jasni, objektivni i javno dostupni.

- (30) Za suzbijanje nezakonitih internetskih sadržaja potreban je sveobuhvatan pristup jer takvi sadržaji često vrlo lako prelaze od jednog pružatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju do drugog, pri čemu se iskorištavaju najslabije karike u lancu. Stoga je ključna suradnja, posebno ako se sastoji od dobrovoljnog razmjenjivanja iskustava, tehnoloških rješenja i najboljih praksi. Takva je suradnja posebno važna s pružateljima usluga smještaja informacija na poslužitelju koji zbog veličine i razmjera poslovanja imaju samo ograničene resurse i stručna znanja.
- (31) Terorizam uključuje nezakonito i neselektivno nasilje i zastrašivanje građana. Teroristi se pri širenju terorističke propagande sve više oslanjaju na internet te se često koriste sofisticiranim metodama kako bi širenje bilo brzo i dalekosežno. Iako je ostvaren napredak, posebno u kontekstu Internetskog foruma EU-a, i dalje je neophodno brže i djelotvornije reagirati na terorističke internetske sadržaje te potpuno ispuniti obveze djelotvornog i sveobuhvatnog izvješćivanja koje su pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju koji sudjeluju na tom forumu preuzeli.
- (32) S obzirom na specifičnosti suzbijanja terorističkih sadržaja na internetu, preporuke o suzbijanju nezakonitih sadržaja općenito trebalo bi dopuniti određenim specifičnim preporukama za suzbijanje terorističkih sadržaja na internetu te tako nastaviti i konsolidirati napore poduzete u okviru Internetskog foruma EU-a.
- (33) Imajući na umu osobito ozbiljne rizike povezane s terorističkim sadržajima i svoju središnju ulogu pri širenju takvih sadržaja, pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju trebali bi poduzimati sve u svojoj moći da ne dopuste terorističke sadržaje i po mogućnosti spriječe njihov smještaj na poslužitelju, uz uvjet da mogu utvrđivati uvjete za pružanje usluge i zahtijevati postupanje u skladu s tim uvjetima te da postoje učinkovite i odgovarajuće zaštitne mjere i ne dovodeći u pitanje članak 14. Direktive 2000/31/EZ
- (34) Te bi mjere trebale posebno uključivati suradnju s nadležnim tijelima i Europolom u pogledu prijave koje su poseban način obavješćivanja pružatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju, prilagođen specifičnostima suzbijanja terorističkih sadržaja. Nadležna bi tijela i Europol pri podnošenju prijave trebali moći zahtijevati da se sadržaj ukloni ili da se onemogućiti pristup sadržaju koji smatraju terorističkim, pozivanjem na relevantne propise koji su na snazi ili na uvjete predmetnog pružatelja usluge pod kojima se može dobiti usluga smještaja informacija na poslužitelju. Ti mehanizmi za podnošenje prijave trebali bi postojati usporedno s mehanizmima za slanje obavijesti, uključujući i obavijesti od pouzdanih zaštitara interneta, koji bi se mogli iskoristiti i za prijavu sadržaja koji se smatra terorističkim.
- (35) Imajući u vidu da teroristički sadržaj obično prouzroči najviše štete u prvih sat vremena od svoje objave na internetu te specifična stručna znanja i odgovornosti nadležnih tijela i Europolu, procjena prijave i, prema potrebi, postupanje po prijavi trebali bi u pravilu uslijediti u roku od sat vremena.
- (36) Te mjere za suzbijanje terorističkih sadržaja trebale bi obuhvaćati i proporcionalne i specifične proaktivne mjere, među ostalim i automatizirane postupke, radi otkrivanja, identificiranja i trenutnog onemogućavanja pristupa terorističkom sadržaju ili njegova uklanjanja te kako bi se onemogućilo ponovno pojavljivanje terorističkog sadržaja, ne dovodeći u pitanje članak 15. stavak 1. Direktive 2000/31/EZ. S tim u vezi, trebalo bi imati na umu da takve mjere trebaju biti popraćene odgovarajućim i učinkovitim zaštitnim mjerama, osobito mjerama koje su preporučene u poglavlju II. ove Preporuke.
- (37) U pokušaju suzbijanja terorističkih sadržaja na internetu najvažnija je suradnja pružatelja usluge smještaja informacija na poslužitelju i njihova suradnja s nadležnim tijelima. Konkretno, tehnološki alati s pomoću kojih je moguće automatsko otkrivanje sadržaja, kao što je baza podataka o „hashtagovima”, mogu se iskoristiti za ostvarenje cilja, a to je sprečavanje širenja terorističkih sadržaja preko različitih usluga smještaja informacija na poslužitelju. Trebalo bi poticati takvu suradnju i razvoj, primjenu i razmjenu takvih tehnoloških alata i prema potrebi se koristiti Europolovim stručnim znanjima. Takvi združeni naponi osobito su važni kao pomoć pružateljima usluge smještaja informacija na poslužitelju koji zbog veličine i razmjera poslovanja imaju ograničene resurse i stručna znanja te ne mogu učinkovito i hitno odgovoriti na prijave ni poduzimati proaktivne mjere, kako je navedeno u preporuci.

- (38) U tim združenim naporima trebalo bi sudjelovati što više pružatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju i svi bi oni trebali pridonijeti optimalnoj i što većoj primjeni tih alata. Trebalo bi poticati i sklapanje radnih aranžmana između relevantnih strana, prema potrebi i Europolu, jer se takvim aranžmanima može pridonijeti usklađenom i djelotvornom pristupu te omogućiti razmjena relevantnih iskustava i stručnih znanja.
- (39) Kako bi se zajamčilo temeljno pravo na zaštitu pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka te slobodno kretanje osobnih podataka, obrada osobnih podataka u kontekstu mjera poduzetih radi provedbe ove Preporuke trebala bi biti potpuno usklađena s propisima o zaštiti podataka, osobito s Uredbom (EU) 2016/679 i Direktivom (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ i trebala bi biti pod nadzorom nadležnih nadzornih tijela.
- (40) Ova Preporuka poštuje temeljna prava i načela koja su posebno navedena u Povelji. Konkretno, ovom se Preporukom želi osigurati puna primjena članaka 1., 7., 8., 10., 11., 16., 17., 21., 24. i 47. Povelje.
- (41) Komisija namjerava pažljivo pratiti sve mjere poduzete slijedom ove Preporuke. Stoga bi države članice i pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju trebali biti spremni dostaviti Komisiji, na njezin zahtjev, sve relevantne informacije koje bi se od njih mogle zatražiti kako bi se omogućilo to praćenje. Komisija će na temelju tako dobivenih i svih drugih dostupnih informacija, uključujući izvješća na temelju različitih dobrovoljnih aranžmana ocijeniti učinke ove Preporuke i utvrditi jesu li potrebni dodatni koraci, među ostalim i prijedlog obvezujućih akata Unije. S obzirom na specifičnosti i hitnost suzbijanja terorističkih sadržaja na internetu, to praćenje i ocjenu trebalo bi provoditi na temelju detaljnih informacija i iznimno brzo, u roku od tri mjeseca od datuma objave ove Preporuke, dok je to za druge vrste nezakonitih sadržaja primjereno učiniti u roku od šest mjeseci od datuma objave,

DONIJELA JE OVU PREPORUKU:

POGLAVLJE I.

Svrha i terminologija

1. Kad je riječ o sadržajima koje na zahtjev pružatelja usluga internetskog sadržaja pohranjuju, države članice i pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju potiču se da poduzimaju učinkovite, odgovarajuće i proporcionalne mjere radi suzbijanja nezakonitih sadržaja na internetu u skladu s načelima iz ove Preporuke i uz punu primjenu Povelje, osobito prava na slobodu izražavanja i informiranja, te drugim mjerodavnim propisima prava Unije, osobito o zaštiti osobnih podataka, tržišnom natjecanju i elektroničkoj trgovini.
2. Ova je Preporuka nastavak i konsolidacija dostignuća dobrovoljnih aranžmana koje su pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju i drugi pružatelji usluga dogovorili o različitim vrstama nezakonitog sadržaja. Kad je riječ o terorizmu, Preporuka je nastavak i konsolidacija dostignuća u okviru Internetskog foruma EU-a.
3. Ovom se Preporukom ne dovode u pitanje prava i obveze država članica da poduzimaju mjere povezane s nezakonitim sadržajima na internetu u skladu s pravom Unije, uključujući mogućnost da sudovi ili tijela uprave država članica od pružatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju zatraže da onemoguće pristup nezakonitom sadržaju ili ga uklone. Ovom se Preporukom ne dovodi u pitanje položaj pružatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju na temelju Direktive 2000/31/EZ ni mogućnost da pružatelji usluga utvrde svoje uvjete za pružanje usluga i osiguraju postupanje u skladu s tim uvjetima u skladu s pravom Unije i propisima država članica.

⁽¹⁾ Direktiva (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP (SL L 119, 4.5.2016., str. 89.).

4. Za potrebe ove Preporuke upotrebljavaju se sljedeći pojmovi:
- (a) „pružatelj usluge smještaja informacija na poslužitelju” znači pružatelj usluga informacijskog društva koje se sastoje od pohrane informacija dobivenih od primatelja usluge na njegov zahtjev, u smislu članka 14. Direktive 2000/31/EZ, bez obzira na to gdje se nalazi mjesto njegova poslovnog nastana, čije su aktivnosti usmjerene prema potrošačima s boravištem u Uniji;
 - (b) „nezakonit sadržaj” znači svaka informacija koja nije u skladu s pravom Unije ili pravom predmetne države članice;
 - (c) „korisnik” znači svaka fizička ili pravna osoba koja je primatelj usluga koje pruža pružatelj usluge smještaja informacija na poslužitelju;
 - (d) „pružatelj internetskog sadržaja” znači korisnik koji je dostavio informacije koje je pružatelj usluge smještaja informacija na poslužitelju na njegov zahtjev pohranio;
 - (e) „obavijest” znači svaka komunikacija upućena pružatelju usluge smještaja informacija na poslužitelju koju mu dostavi pošiljatelj obavijesti u vezi sa sadržajem koji je taj pružatelj usluge smještaja informacija na poslužitelju pohranio i koji taj pošiljatelj obavijesti smatra nezakonitim sadržajem, kojom se zahtijeva da taj pružatelj usluge smještaja informacija na poslužitelju dobrovoljno onemogući pristup tom sadržaju ili ga ukloni;
 - (f) „pošiljatelj obavijesti” znači pojedinac ili subjekt koji šalje obavijest pružatelju usluge smještaja informacija na poslužitelju;
 - (g) „pouzdana zaštita interneta” znači pojedinac ili subjekt kojeg pružatelj usluge smještaja informacija na poslužitelju smatra osobito odgovornim stručnjakom za suzbijanje nezakonitih internetskih sadržaja;
 - (h) „teroristički sadržaj” znači svaka informacija čije se širenje izjednačuje s kaznenim djelima navedenima u Direktivi (EU) 2017/541 ili kaznenim djelima terorizma prema pravu predmetne države članice, uključujući širenje relevantnih informacija čiji su autori terorističke skupine ili koje se mogu pripisati terorističkim skupinama ili subjektima koji se nalaze na relevantnim popisima Unije ili Ujedinjenih naroda;
 - (i) „tijela kaznenog progona” znači nadležna tijela koje su države članice imenovala u skladu sa svojim nacionalnim pravom za poduzimanje radnji kaznenog progona radi sprečavanja, provođenja istraga, otkrivanja i kaznenog progona kaznenih djela u vezi s nezakonitim internetskim sadržajima;
 - (j) „nadležna tijela” znači nadležna tijela koja su države članice imenovala u skladu sa svojim nacionalnim pravom radi poduzimanja radnji koje uključuju suzbijanje nezakonitih internetskih sadržaja, uključujući tijela kaznenog progona i tijela uprave nadležna za provođenje propisa, bez obzira na prirodu ili specifični predmet tih propisa, koji se primjenjuju u određenim posebnim područjima;
 - (k) „prijava” znači svaka komunikacija upućena pružatelju usluge smještaja informacija na poslužitelju koju dostavi nadležno tijelo ili Europol u vezi sa sadržajem koji je taj pružatelj usluge smještaja informacija na poslužitelju pohranio i koji to nadležno tijelo ili Europol smatra terorističkim sadržajem, kojom se zahtijeva da taj pružatelj usluge smještaja informacija na poslužitelju dobrovoljno onemogući pristup tom sadržaju ili ga ukloni.

POGLAVLJE II.

Opće preporuke o svim vrstama nezakonitih sadržaja

Slanje i obrada obavijesti

5. Trebalo bi utvrditi odredbe o mehanizmima za slanje obavijesti. Ti bi mehanizmi trebali biti lako dostupni, jednostavni za korištenje i trebali bi omogućavati slanje obavijesti elektroničkim sredstvima.
6. Ti bi mehanizmi trebali omogućavati i poticati slanje obavijesti koje su dovoljno precizne i na odgovarajući način utemeljene kako bi se predmetnom pružatelju usluga smještaja informacija na poslužitelju omogućilo da donese informiranu i savjesnu odluku o sadržaju na koji se obavijest odnosi, osobito o tome treba li taj sadržaj smatrati nezakonitim, treba li onemogućiti pristup tom sadržaju ili ga ukloniti. Ti bi mehanizmi trebali biti takvi da mogu olakšati slanje obavijesti s obrazloženjem pošiljatelja obavijesti zašto taj sadržaj smatra nezakonitim i jasnim navođenjem lokacije tog sadržaja.

7. Pošiljatelji obavijesti trebali bi moći, ali to nije zahtjev, u obavijesti navesti i svoje podatke za kontakt. Ako tako odluče, trebalo bi osigurati njihovu anonimnost u odnosu na pružatelja internetskog sadržaja.
8. Ako su mu poznati njegovi podaci za kontakt, pružatelj usluga smještaja informacija na poslužitelju trebao bi pošiljatelju obavijesti poslati potvrdu primitka obavijesti i trebao bi ga bez odgode i na odgovarajući način obavijestiti o svojoj odluci o sadržaju na koji se obavijest odnosi.

Informiranje pružatelja internetskih sadržaja i odgovor na obavijest

9. Ako pružatelj usluga smještaja informacija na poslužitelju odluči onemogućiti pristup sadržaju koji pohranjuje ili ga ukloniti jer ga smatra nezakonitim, bez obzira na načine njegova otkrivanja, identifikacije i onemogućavanja pristupa tom sadržaju ili njegova uklanjanja, te ako su mu poznati njegovi podaci za kontakt, pružatelja internetskog sadržaja trebalo bi bez odgode i na odgovarajući način obavijestiti o toj odluci i razlozima za njezino donošenje te o mogućnosti osporavanja te odluke iz točke 11.
10. Međutim, točka 9. ne bi se trebala primjenjivati ako je predmetni sadržaj očigledno nezakonit i ako se odnosi na teška kaznena djela koja obuhvaćaju napad na život ili sigurnost osoba. Osim toga, pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju ne bi trebali davati informacije iz te točke ako i sve dok to nadležno tijelo zahtijeva radi zaštite javnoga poretka i javne sigurnosti te posebno radi sprečavanja, provođenja istraga, otkrivanja i kaznenog progona kaznenih djela.
11. Pružateljima internetskog sadržaja trebalo bi omogućiti da u prihvatljivom roku odgovorom na obavijest ospore odluku pružatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju iz točke 9. Mehanizam za slanje odgovora na obavijest trebao bi biti jednostavan za korištenje i trebao bi omogućavati slanje obavijesti elektroničkim sredstvima.
12. Trebalo bi se pobrinuti da pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju uzmu u razmatranje odgovore na obavijesti koje zaprimaju. Ako odgovor na obavijest sadržava navode na temelju kojih može zaključiti da se sadržaj na koji se odgovor na obavijest odnosi ne treba smatrati nezakonitim, pružatelj usluga smještaja informacija na poslužitelju trebao bi bez odgode povući svoju odluku o onemogućavanju pristupa tom sadržaju ili njegovu uklanjanju, ne dovodeći u pitanje činjenicu da može utvrđivati uvjete za pružanje usluge i zahtijevati postupanje u skladu s tim uvjetima u skladu s pravom Unije i propisima država članica.
13. Ako su mu poznati njihovi podaci za kontakt, taj pružatelj usluga smještaja informacija na poslužitelju trebao bi bez odgode obavijestiti pružatelja internetskog sadržaja koji dostavi odgovor na obavijest i predmetnog pošiljatelja obavijesti o svojoj odluci o predmetnom sadržaju.

Izvensudsko rješavanje sporova

14. Države članice potiču se da, ovisno o slučaju, olakšaju izvensudske nagodbe za rješavanje sporova koji se odnose na onemogućavanje pristupa nezakonitom sadržaju ili njegovo uklanjanje. Mehanizmi za takvo izvensudsko rješavanje sporova trebali bi biti lako dostupni, učinkoviti, transparentni i nepristrani te bi trebali zajamčiti pravedne nagodbe usklađene s važećim propisima. Pokušaji izvensudskog rješavanja sporova ne bi smjeli utjecati na dostupnost sudskog postupka za predmetne strane.
15. Pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju potiču se da omoguće primjenu mehanizama za izvensudsko rješavanje sporova, ako su ti mehanizmi dostupni u predmetnoj državi članici.

Transparentnost

16. Pružatelje usluga smještaja informacija na poslužitelju trebalo bi poticati da objavljuju jasna, lako razumljiva i dovoljno detaljna objašnjenja svoje politike koja se odnosi na onemogućavanje pristupa sadržajima koje pohranjuju ili na njihovo uklanjanje, uključujući sadržaje koji se smatraju nezakonitima.
17. Pružatelje usluga smještaja informacija na poslužitelju trebalo bi poticati da redovito, poželjno barem jedanput godišnje, objavljuju izvješća o svojim aktivnostima koje se odnose na onemogućavanje pristupa sadržajima koji se smatraju nezakonitima i na njihovo uklanjanje. Ta bi izvješća trebala posebno sadržavati podatke o količini i vrsti uklonjenog sadržaja, broju obavijesti i primljenih odgovora na obavijesti te vremenu potrebnom za poduzimanje mjera.

Proaktivne mjere

18. Pružatelje usluga smještaja informacija na poslužitelju trebalo bi poticati da prema potrebi poduzimaju proporcionalne i specifične proaktivne mjere povezane s nezakonitim sadržajima. Takve proaktivne mjere mogu uključivati automatizirane postupke za otkrivanje nezakonitih sadržaja samo ako je to primjereno i proporcionalno i uz primjenu učinkovitih i odgovarajućih zaštitnih mjera, osobito zaštitnih mjera iz točaka 19. i 20.

Zaštitne mjere

19. Kako bi se izbjeglo uklanjanje sadržaja koji se ne smatraju nezakonitima i ne dovodeći u pitanje činjenicu da pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju mogu utvrđivati uvjete za pružanje usluga i zahtijevati postupanje u skladu s tim uvjetima u skladu s pravom Unije i propisima država članica, trebale bi postojati učinkovite i odgovarajuće zaštitne mjere kojima se osigurava savjesno i proporcionalno postupanje pružatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju u odnosu na sadržaje koje pohranjuju, osobito pri obradi obavijesti i odgovora na obavijest i pri donošenju odluke o onemogućavanju pristupa sadržaju koji se smatra nezakonitim ili njegovu uklanjanju.
20. Ako pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju primjenjuju automatizirane postupke povezane sa sadržajima koje pohranjuju, trebalo bi osigurati učinkovite i odgovarajuće zaštitne mjere kojima se osigurava donošenje ispravnih i utemeljenih odluka o tim sadržajima, osobito odluka o onemogućavanju pristupa sadržaju koji se smatra nezakonitim ili njegovu uklanjanju. Takve zaštitne mjere trebale bi posebno obuhvaćati nadzor i provjere koje obavlja čovjek, kad je to primjereno i uvijek kada je potrebna detaljna ocjena relevantnog konteksta kako bi se utvrdilo treba li određeni sadržaj smatrati nezakonitim.

Zaštita od zloupotrebe

21. Trebalo bi poduzimati učinkovite i odgovarajuće mjere za sprečavanje slanja obavijesti ili odgovora na obavijesti ili poduzimanje mjera u tom smislu, kada se to čini zlonamjerno i kada je riječ o drugim oblicima zloupotrebe preporučenih mjera za suzbijanje nezakonitih sadržaja na internetu koje su utvrđene u ovoj Preporuci.

Suradnja pružatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju i država članica

22. Države članice i pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju trebali bi imenovati osobe za kontakt za pitanja o nezakonitim sadržajima na internetu.
23. Trebalo bi uspostaviti hitni postupak za obradu obavijesti od nadležnih tijela.
24. Države članice potiču se da za pružatelje usluga smještaja informacija na poslužitelju uvedu zakonsku obvezu trenutačnog obavješćivanja tijela za kazneni progon o dokazima navodnih kaznenih djela koja obuhvaćaju napad na život ili sigurnost osoba do kojih su došli obavljanjem aktivnosti koje se odnose na onemogućavanje pristupa nezakonitom sadržaju ili njegovo uklanjanje a radi sprečavanja, provođenja istraga, otkrivanja ili kaznenog progona kaznenih djela, u skladu s važećim zakonskim uvjetima, osobito u vezi sa zaštitom osobnih podataka, uključujući Uredbu (EU) 2016/679.

Suradnja pružatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju i pouzdanih zaštitara interneta

25. Trebalo bi poticati suradnju pružatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju i pouzdanih zaštitara interneta. Konkretno, trebalo bi uspostaviti hitni postupak za obradu obavijesti od pouzdanih zaštitara interneta.
26. Trebalo bi poticati pružatelje usluga smještaja informacija na poslužitelju da objavljuju jasne i objektivne uvjete pod kojima oni pojedince ili subjekte smatraju pouzdanim zaštitarima interneta.
27. Ti bi uvjeti trebali biti takvi da se njima može zajamčiti potrebna stručnost tih pojedinaca i subjekata te da oni svoje aktivnosti pouzdanih zaštitara interneta obavljaju savjesno i objektivno, poštujući temeljne vrijednosti Unije.

Suradnja pružatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju

28. Pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju trebali bi, prema potrebi, međusobno razmjenjivati iskustva, tehnološka rješenja i najbolje prakse suzbijanja nezakonitih sadržaja na internetu, a posebno s pružateljima usluga smještaja informacija na poslužitelju koji zbog veličine i razmjera poslovanja imaju ograničene resurse i stručna znanja, među ostalim i u kontekstu suradnje pružatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju na temelju kodeksa ponašanja, memoranduma o razumijevanju i drugih dobrovoljnih aranžmana.

POGLAVLJE III.**Specifične preporuke o terorističkim sadržajima***Općenito*

29. Specifične preporuke o terorističkim sadržajima iz ovog poglavlja primjenjuju se zajedno s općim preporukama iz poglavlja II.
30. Pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju trebali bi u najkraćem roku u svojim uvjetima za pružanje usluga navesti da ne pružaju uslugu pohrane terorističkih sadržaja.
31. Pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju trebali bi poduzimati mjere tako da ne pohranjuju terorističke sadržaje, osobito u vezi s prijavama, proaktivnim mjerama i suradnjom u skladu s točkama od 32. do 40.

Podnošenje i obrada prijava

32. Države članice trebale bi svojim nadležnim tijelima osigurati kapacitete i dostatne resurse za učinkovito otkrivanje i identifikaciju terorističkih sadržaja te za podnošenje prijava predmetnim pružateljima usluga smještaja informacija na poslužitelju, osobito uz posredovanje nacionalnih jedinica za prijavljivanje neprihvatljivog internetskog sadržaja i u suradnji s Jedinicom EU-a za prijavljivanje neprihvatljivog internetskog sadržaja pri Europolu.
33. Trebalo bi utvrditi odredbe o mehanizmima za podnošenje prijava. Trebalo bi uspostaviti hitni postupak za obradu prijava, osobito prijava koje podnose nacionalne jedinice prijavljivanje neprihvatljivog internetskog sadržaja i Jedinica EU-a za prijavljivanje neprihvatljivog internetskog sadržaja pri Europolu.
34. Pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju trebali bi bez odgode poslati potvrdu primitka prijave i obavijestiti nadležno tijelo ili Europol o svojoj odluci o sadržaju na koji se prijava odnosi i navesti, ovisno o slučaju, trenutak kada je pristup tom sadržaju onemogućen ili je sadržaj uklonjen odnosno obrazložiti zašto je donesena odluka o omogućavanju pristupa tom sadržaju ili o njegovu neuklanjanju.
35. Pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju trebali bi ocijeniti te, ako je primjereno, onemogućiti pristup prijavljenom sadržaju ili ga ukloniti, u pravilu u roku od sat vremena od trenutka primitka prijave.

Proaktivne mjere

36. Pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju trebali bi poduzimati proporcionalne i specifične proaktivne mjere, među ostalim i automatizirane postupke, radi otkrivanja, identificiranja i trenutačnog onemogućavanja pristupa terorističkom sadržaju ili njegova uklanjanja.
37. Pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju trebali bi poduzimati proporcionalne i specifične proaktivne mjere, među ostalim i automatizirane postupke, kojima se pružateljima internetskog sadržaja trenutačno onemogućava da ponovno dostave sadržaj kojem je pristup već onemogućen ili je već uklonjen jer se smatra terorističkim sadržajem.

Suradnja

38. Kako bi se spriječilo širenje terorističkih sadržaja preko različitih usluga smještaja informacija na poslužitelju, pružatelje tih usluga trebalo bi poticati na suradnju razmjenom i optimizacijom učinkovitih, odgovarajućih i proporcionalnih tehnoloških alata, uključujući i alate za automatsko otkrivanje sadržaja. Ako je to tehnološki izvedivo, trebalo bi obuhvatiti sve relevantne formate u kojima se šire teroristički sadržaji. Trebalo bi posebno surađivati s pružateljima usluga smještaja informacija na poslužitelju koji zbog veličine i razmjera poslovanja imaju ograničene resurse i stručna znanja.

39. Pružatelje usluga smještaja informacija na poslužitelju trebalo bi poticati da poduzimaju potrebne mjere za pravilno funkcioniranje i poboljšanje alata iz točke 38., osobito s pomoću identifikacijskih oznaka za sve sadržaje koji se smatraju terorističkima i iskorištavanjem mogućnosti tih alata.
40. Nadležna tijela i pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju trebali bi sklapati radne aranžmane i s Europolom, kad je to primjereno, o pitanjima koja se odnose na internetske terorističke sadržaje, među ostalim i radi boljeg razumijevanja terorističkih aktivnosti na internetu, unapređenja mehanizama za prijave, sprečavanja nepotrebnog udvostručavanja napora te pojednostavnjenja zahtjeva tijela kaznenog progona radi provođenja istraga kaznenih djela terorizma.

POGLAVLJE IV.

Dostava informacija

41. Države članice trebale bi redovito, poželjno svaka tri mjeseca, izvješćivati Komisiju o prijavama koje su dostavila njihova nadležna tijela i odlukama pružatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju donesenima na temelju tih prijava te o svojoj suradnji s pružateljima usluga smještaja informacija na poslužitelju u vezi sa suzbijanjem terorističkih sadržaja.
42. Pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju trebali bi najkasnije tri mjeseca od datuma objave ove Preporuke dostaviti Komisiji, na njezin zahtjev, sve relevantne informacije kako bi se omogućilo praćenje učinaka ove Preporuke u pogledu terorističkih sadržaja. Te informacije mogu posebno sadržavati podatke o količini sadržaja kojem je pristup onemogućen ili je uklonjen na temelju prijava ili obavijesti odnosno poduzimanjem proaktivnih mjera i automatiziranih postupaka. U informacijama se može navesti i broj primljenih prijava, vrijeme potrebno za poduzimanje mjera te količina sadržaja čija je dostava ili ponovna dostava onemogućena s pomoću alata za automatsko otkrivanje sadržaja ili drugih tehnoloških alata.
43. Države članice i pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju trebali bi najkasnije šest mjeseci od datuma objave ove Preporuke dostaviti Komisiji, na njezin zahtjev, sve relevantne informacije kako bi se omogućilo praćenje učinaka ove Preporuke u vezi s nezakonitim sadržajima.

Sastavljeno u Bruxellesu 1. ožujka 2018.

Za Komisiju
Andrus ANSIP
Potpredsjednik
